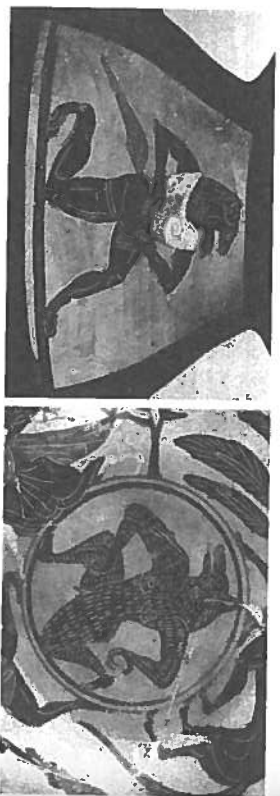

X

1730 – STÁVÁNÍ-SE-INTENZIVNÍM,
STÁVÁNÍ-SE-ZVÍŘETEM,
STÁVÁNÍ-SE-NEPOZOROVATELNÝM...

Vzpomínky diváka. – Vzpomínám si na pěkný film *Willard* (1972, Daniel Mann). Možná to byl béčkový, ale přesto pěkný, nepopulární film, jeho hrdinové jsou totiž krysy. Moje vzpomínky nejsou nutně přesné. Převyprávím ten příběh v hrubých rysech. Willard žije se svou autoritativní matkou ve starém rodinném domě. Hrozná oidipovská atmosféra. Matka mu nakáže zničit jeden vrh krys. On jednu (nebo dvě, nebo ně- které) ušetří. Po jedné divoké hádce matka, „připomínající“ psa, umírá. Willardovi hrozí, že přijde o dům, po němž dýchá jistý businessman. Willard má rád Bena, vůdčí krysu, již zachránil a která se ukáže být nesmírně inteligentní. Navíc je tu bílá krysa, Benova družka. Po návratu z kanceláře tráví Willard veškerý svůj čas s nimi. Rychle se množí. Willard přivede smečku krys pod vedením Bena k businessmanovi a nechá ho kruté zemřít. Ale dopustí se nerozvážnosti, přivede své dva oblíbence do kanceláře a musí nechat zaměstnance zabít bílou krysu. Ben uniká poté, co upře na Willarda dlouhý a tvrdý pohled. Ten tak záživá osudovou pauzu ve svém *stávání-se-krysu*. Ze všech sil se snaží zůstat mezi lidmi. Přijímá dokonce nadbílání jedné dívky z kanceláře, která se hodně kryse „podobá“, ale právě že jen podobá. Jednoho dne, kdy tuto dívku pozve, při-

praven nechat se osvatbit, reoidipalizovat, uvidí znovu Bena, jenž se objevuje pln nenávisli. Snaží se ho vyhnat, ale ve skutečnosti vyhání tuto dívku a sestupuje do sklepa, kam ho Ben vláká a kde na něho čeká nespočetná smečka krys, aby ho roztrhala. Je to jako pohádka, nepůsobí to vžbec děsivě.

Je tam všechno: stávání-se-zvířetem, které se nespokojuje s postupem na základě podobnosti a pro něž by byla podobnost naopak překážkou či přerušením; stávání-se-molekulárním působením množním se krys, smečka podtrávající velké molární moci, rodinu, profesi, manželství; zlověstná volba, protože tu existuje „oblíbenec“ ve smečce a určitý druh smlouvy o spojenectví, děsivý pakt s oblíbencem; zavedení uspořádání, válečného či kriminálního stroje, které může vést až k autodestrukci; cirkulace neosobních afektů, alternativní proud rozvracející označující projekty stejné jako subjektivní pocity a konstituující ne-lidskou sexualitu; neodolatebná deteritorializace, předem rušící pokusy o oidipovskou, manželskou či profesionální reterritorializaci (existují oidipovská zvířata, s nimiž si člověk může „hrát na Otdtpa, na rodinu, mého pejska, moji kočička, a pak i jiná zvířata, která nás naopak strhnou k neodolatebnému stávání se? Nebo jiná hypotéza: může být totéž zvíře podle situace pojato ve dvou funkcích, dvou opacných pohybech?).

Vzpomínky přírodopisce. – Jedním z hlavních problémů historie přírody bylo myslět vztahy mezi zvířaty. Velmi se to liší od pozdějšího evolucionismu, jenž se definoval ve smyslu genealogie, příbuznosti, původu či filiace. Víme, že evolucionismus dojde k myšlence evoluce, která se nutně neoddehrává prostřednictvím filiace. Ale na počátku mohl postupovat pouze skrze genealogický motiv. Historie přírody naopak tento motiv, nebo alespoň klíčovou důležitost tohoto motivu, ignorovala. Sám Darwin rozlišuje evolucionistické téma příbuznosti a přírodopisecké téma celku a hodnoty rozdílů a podobnosti jakožto velmi nezávislé věci: stejně příbuzné skupiny totiž mohou vykazovat zcela proměnlivé stupně difference ve vztahu k předkovi. Právě proto, že se historie přírody zabývá především celkem a hodnotou rozdílů, může chápat pokroky a regresy, kontinuity a velké zlomy; ale nikoli evoluci ve vlastním slova smyslu, to znamená možnost potomků, jejichž *stupně* modifikace závisí na vnějších podmínkách. Historie přírody může myslět pouze ve smyslu vztahů mezi A a B, ale nikoli ve smyslu produkce, od A k x.